

afa
FÖRSÄKRING

Leif Kåvestad fick först ingen livränta som pensionär från Afa försäkring. Han argumenterade för sin sak – och lyckades till slut få över 8 000 kronor i månaden.

8 371
kr/mån

2013, juli,
före skatt

7 258
kr/mån

2013, januari,
före skatt

6 910
kr/mån

2013, januari,
före skatt

0 kr

2012, februari, kommer
beskedet från AFA

Så ändrades Leifs AFA-livränta som pensionär, livet ut

FÖRSÄKRINGS LOTTERIET

SÅ FICK LEIF HÖJD LIVRÄNTA FRÅN AFA – TRE GÅNGER

Tre gånger gjorde Afa Försäkring fel. Tre gånger ändrade de sitt beslut. Arbetskadade Leif Kåvestad fick kämpa för att få livränta från Afa. Livräntan gick från noll till 8 300 kronor i månaden.

TEXT: NINA CHRISTENSEN FOTO: MAGNUS LIAM KARLSSON

DET ÄR EN GRÅMULEN DAG i oktober. Året är 2010. Leif Kåvestad träffar en gammal arbetskamrat, också före detta byggnadsarbetare. Träffen kommer att bli avgörande för hans ekonomi. De sitter på ett lunchställe intill bygget av Friends Arena. Arbetskamraten är också arbetskadad och får livränta från Försäkringskassan, precis som Leif. Men kompiserna har dessutom fått livränta från Afa försäkring. Arbetskamraten förklarar nu att Leif också borde ha fått ersättning från Afas arbetsskadeförsäkring.

Leif Kåvestads rygg pajade 1986, efter 19 år som byggnadsarbetare på byggen runt om i Stockholm. Han var heltidssjukskriven i två år, men med hjälp av en stabiliserande korsett, och sjukgymnastik, kunde han försiktigt återvända till yrkeslivet, men inte till byggbranschen. Därför fick han arbetsskadeersättning från Försäkringskassan, för att täcka inkomstförlusten. Så kallad livränta.

– Afa ska täcka upp för det som inte Försäkringskassan ersätter, mellanskillnaden upp till den lön jag

Livränta

I det allmänna socialförsäkringssystemet finns en arbetsskadeförsäkring som betalar ut livränta till arbetskadade personer. Försäkringskassan ersätter då inkomstförlust upp till en årslön motsvarande 7,5 basbelopp (333 750 kronor).

Därutöver kan man få hjälp från Afa försäkring, dvs om du hade en högre lön än 7,5 basbelopp, innan du skadades. Afa försäkring ägs av fack och arbetsgivare och försäkringen gäller bara om man jobbar/jobbar i ett företag med kollektivavtal.

1994 ändrades reglerna. Före 1994 hade arbetsskadade rätt till mer pengar från Afa försäkring.

TIPS – TÄNK PÅ DET HÄR I DIN KONTAKT MED AFA

✓ **Ta hjälp av Byggnads** i kontakten med Afa.

✓ **Nöj dig inte med Afas beslut.** De kan göra fel, särskilt när det gäller inkomstunderlaget/lönestatistiken från byggbranschen.

✓ **Begär att få kopior på underlagen** som Afa använt sig av i sina beslut. (Lagparagrafer, villkorsparagrafer,

lönelistor och liknande).

✓ **Ställ frågor om allt** du inte förstår. Afa försäkring är skyldigt att ge dig svar på vad de bygger sitt beslut på.

✓ **När du och ditt ombud fått fram allt underlag: granska detta.**

✓ **Överklaga.** I Afas omprövningsavdelning går de igenom ditt ärende noggrant, igen.

hade som byggnadsarbetare när jag var frisk. Så jag skrev till Afa att jag ville ha en prövning. Jag ansökte också om halv livränta efter 65, vilket jag har rätt till enligt villkoren i försäkringen, säger Leif.

AFA SVARADE POSITIVT. Ja, han kunde få ersättning. Men bara för åren 2006–2008, alltså fram till pensionen. Någon ersättning som pensionär skulle det inte bli.

Leif kollade summorna. Han såg direkt att något inte stämde. Inkomstunderlaget motsvarade inte den lönestatistik från Byggnads som han tidigare skickat in. Afa hade också tagit upp ett skadestånd från en ogiltigt uppsägning, som inkomst, och fördelat ut detta på fyra inkomstår, så att det såg ut som om han hade fått en högre lön, dessa fyra år. Vilket gjorde att han inte blev berättigad till ersättning för inkomstförlusten under de åren.

Leif uttryckte sig skarpt i följande brev:

– Jag ifrågasatte om Afa hade laglig grund att behandla ett skadestånd som om det vore en inkomst, säger Leif.

Afa svarade: ”vi har tagit slutlig ställning, och om du anser att vårt beslut är felaktigt kan du begära omprövning”.

Leif sätter sig framför datorn och börjar googla. Han tar god tid på sig. Han kommer till slut fram till att skadestånd inte ska räknas som inkomst. Han skriver flera brev till Afa, där han med en lugn och saklig ton, argumenterar för sin sak med hänvisning till lagtexter och förarbeten. Han vet att han har rätt.

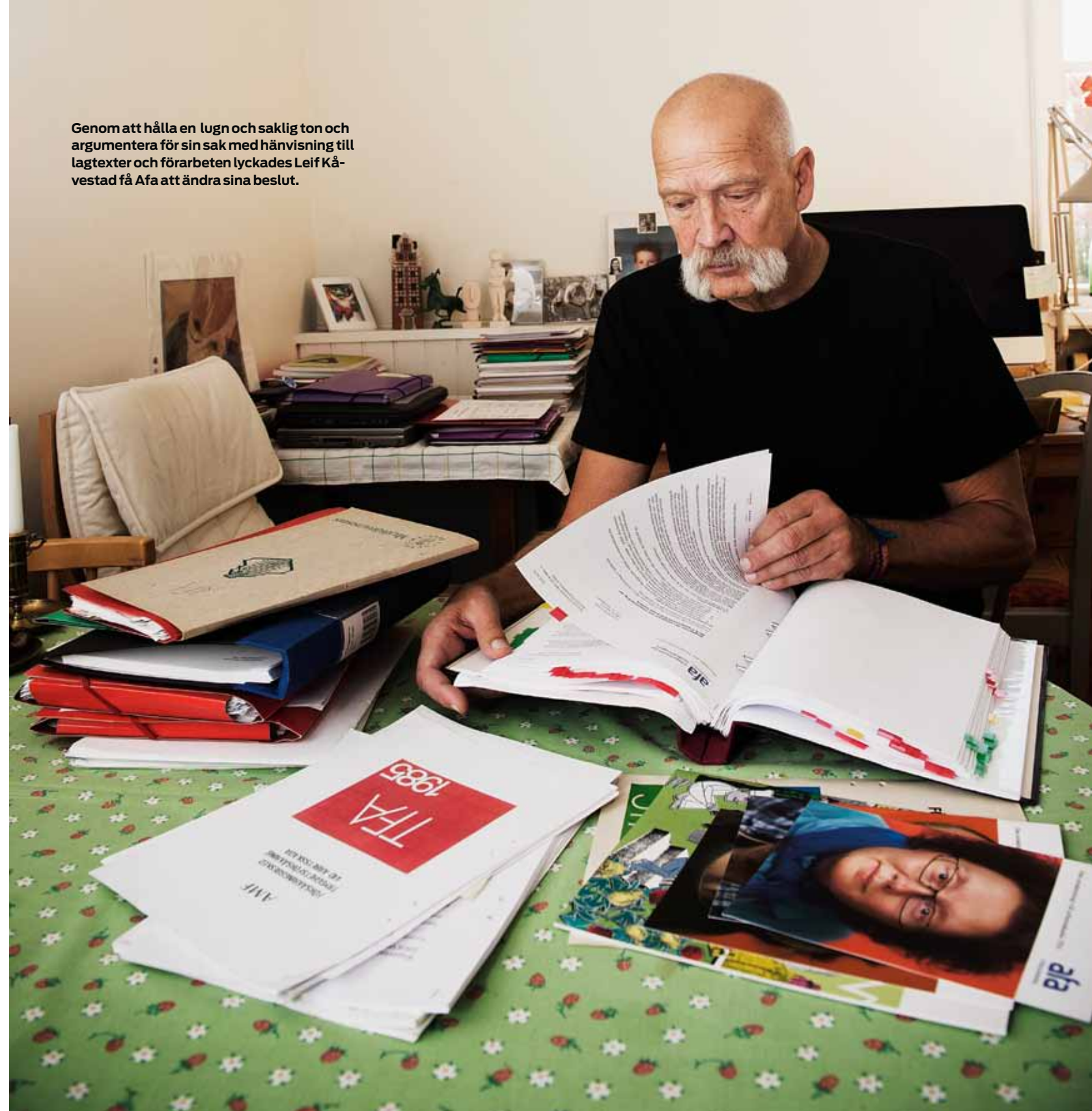
Då ändrar sig Afa. Leif har rätt. Skadestånd ska

inte anses vara en inkomst. Det betyder att Leif får nästan hela mellanskillnaden mellan den låga lön han hade, och den lön han skulle ha haft om han fortsatt att arbeta som byggnadsarbetare. Afa ersätter nu inkomstförlusten under sex år, från 2003–2008. Sex år i stället för tre år, som det stod i det första brevet. Han får också veta att han trots allt får livränta som pensionär, tvärtom mot vad Afa tidigare sagt, och plötsligt trillar 2 902 kronor in på kontot.

Leif blir förstås glad. Han är ingen lyxlirare som jagar pengar. Men han vill att rätt ska vara rätt och vill inte känna sig lurad. Därför känner han sig tvungen att skriva till Afa igen och påpeka vissa saker. Inkomstunderlagen stämmer inte. Afa har gjort en sammanvägning av timlöner och ackordslöner och summan stämmer inte. Leif bifogar flera bilagor, med Byggnads lönestatistik och sina egna beräkningar. Han skärper tonen och säger att han vill ha en ny omprövning, och förklarar att han kommer att gå vidare till skiljenämnden för arbetsmarknadsförsäkringar, om han inte får en ny prövning.

TVÅ DAGAR SENARE kommer beskedet: Afa lämnar en livränta före skatt på 6910 kronor i månaden som pensionär, livet ut. Leif sitter vid sitt matbord och läser brevet. Han tar fram miniräknaren. Summorna stämmer fortfarande inte. Det gnager i honom. Det saknas 170 000 kronor. Han förstår fortfarande inte hur Afa kan komma fram till att han bara ska ha livränta från 2003? Han skadade ju sig 1986? Gäller inte Byggnads lönestatistik längre? Några dagar senare kliver han med sina långa ben in genom porten, in på

Genom att hålla en lugn och saklig ton och argumentera för sin sak med hänvisning till lagtexter och förarbeten lyckades Leif Kåvestad få Afa att ändra sina beslut.

**DET HÄR
ÄR AFA
FÖRSÄKRING**

■ Afa försäkring är det gemensamma namnet på tre försäkringsbolag, som hanterar de olika försäkringarna som anställda har via sina kollektivavtal. Bolagen ägs gemensamt, av parterna på arbetsmarknaden. Afa trygghetsförsäkring sköter arbetskadeförsäkringen. Verksamheten drivs utan vinstsyfte.

3,7 MILJONER

■ Så många anställda inom privat och offentlig sektor har en arbetskadeförsäkring hos Afa genom sin arbetsgivare.

61 000

■ Så många anmälningar om arbets-skador kom in till Afa försäkring 2012.

■ **Antal anställda:** 530.
■ **Skadeutbetalningar till försäkrade:** 9,8 miljarder kronor.
■ **Premieintäkter:** 700 miljoner kronor.
■ **Forskningsanslag, (arbetsmiljöforskning):** 150 miljoner kronor (2012).

■ **Antalet nyanmälda arbets-skador 2012:** 61 000.
■ **Antalet ärenden som gick till omprövningsnämnden 2012:** 804.
■ **Vinst 2012:** 6,1 miljarder.
■ **Vd-lön:** Afa trygghetsförsäkring 2012: 1 274 000 kronor.

5 frågor till Leif Appelberg, chef för omprövningsavdelningen hos Afa, den avdelning där Leif Kåvestads ärende omprövades

Afas beslut ändrades flera gånger, trots att handläggaren hade underlaget från början. Kan man lita på AFA?

– Ja, det kan man. Det är väldigt många kunder, som får sina ärenden godkända, och som får ersättning enligt de försäkringsvillkor som finns. 804 ärenden gick till omprövningsnämnden 2012, från kunder som inte var nöjda med beslutet, ställ det i relation till det stora antal på 61 000, som anmälde arbetsskada under 2012. I det perspektivet så vågar jag säga, att man kan lita på Afa. Sen sker det givetvis misstag, oavsett vilket yrke du har så kan det ske misstag.

De allra flesta nöjer ju sig, med det första beskedet från Afa. Vad är det som säger att det som drabbat Leif Kåvestad, inte har drabbat fler?

– Vissa ärenden är ju mer komplexa. De flesta ärenden är ju relativt enkla att reglera. Du halkar på din arbetsplats, det är en klar och tydlig skada, jag har ett ärende nu: en man fick något över sig och blev

totalförslamad från halsen och nedåt, det är ett väldigt tydligt ärende. Och när det gäller inkomster så är det väldigt tydligt vad den här personen har haft i inkomst. Det innebär ju att då är risken för att vi ska göra misstag väldigt liten.

Är byggbranschen svår tycker ni? Med varierande lönenivåer och olika löneformer?

”Man kan lita på Afa. Sen sker det givetvis misstag, oavsett vilket yrke du har så kan det ske misstag.”

”Så som jag har kämpat. Så ska man ju inte behöva hålla på”, säger Leif Kåvestad.

▶ AFA:s kontor på Klara Södra Kyrkogata i Stockholm och lämnar in ett nytt brev till omprövningsavdelningen.

DET DRÖJER LÄNGE INNAN svaret från Afa kommer. Under tiden skickar Leif flera brev med frågor. Tre månader senare höjs livräntan ännu en gång, till 7 258 kronor per månad. Det beror på att Afa har räknat om inkomstunderlaget. Afa meddelar också att man kommer att göra en ny omprövning av hans ärende.

Så i somras, en dag i juni, smäller det till i brevkastet. Leif kastar sig över brevet när han ser att det kommer från Afa. Handläggaren skriver att han har rätt till ersättning för inkomstförlust ända från 1991 och fram till i dag. Ersättning för inkomstförlust under 23 år, i stället för tre, som det stod i det första brevet. Dessutom får han en månatlig livränta på 8 371 kronor före skatt som pensionär. Allt enligt villkoren i trygghetsförsäkringen som ska skydda mot inkomstbortfall på grund av bestående men efter arbetsskada. Det har gått över två år sedan han skickade sitt första brev till Afa. Över 20 skrivelser har han skickat. Ersättningen per månad har ändrats flera gånger och gått från 0 kronor till över 8 000, en jättesumma för en pensionär.

– Om du är kommunalanställd eller landstingsanställd är det väldigt tydligt vad man har i lön under åren, men byggbranschen är inte så, och det kan innebära en viss problematik här. För majoriteten av ärendena är det inget problem, men ibland är det problematiskt.

Leif Kåvestads ärende är ju ett sådant exempel, kan det vara så att fler har fått fel livränta? Borde ni inte gå igenom era ärenden som gäller byggnadsarbetare nu?

– Om det underlag vi fått är fel och vi får in nytt korrekt underlag så kan beslutet omprövas.

Har ni något system för att upptäcka fel i ärendena?

– Ja, det finns ett sådant system, det förekommer kontinuerliga kvalitetsgranskningar. Vi på omprövningsavdelningen påpekar när det finns vissa saker att uppmärksamma i de ärenden vi har omprövat.

NINA CHRISTENSEN

”Tänk om jag hade nöjt mig med det första beslutet? Man undrar om det är fler som inte fått rätt beslut?”

LEIF KÅVESTAD

LEIF SITTER VID SITT kombinerade skrivbord/matbord i sin lilla etta i Enskede, den etta som han tvingades flytta till för att få ekonomin att gå ihop efter arbetsskadan. Travar med röda och blå arkivmappar, proppfyllda med kopior på lagtexter, förarbeten, skrivelser, fyller de flesta ytor i den lilla lägenheten. Datorn står inkämd i ett hörn.

– Jag är nöjd. Vill jag köpa färsk fisk eller biff kan jag göra det. Och jag kan resa, det fanns inte på kartan förut, säger Leif och stryker med fingertopparna på sin mustasch.

– Först skulle jag inte få någonting från Afa försäkring. Tänk om jag hade nöjt mig med det första beslutet? Man undrar om det är fler som inte fått rätt beslut? Så som jag har kämpat. Så ska man ju inte behöva hålla på. ●

200

av kapitalförvaltningen är Afa fastigheter, med 50 fastigheter till ett värde av ca 20 miljarder kronor.

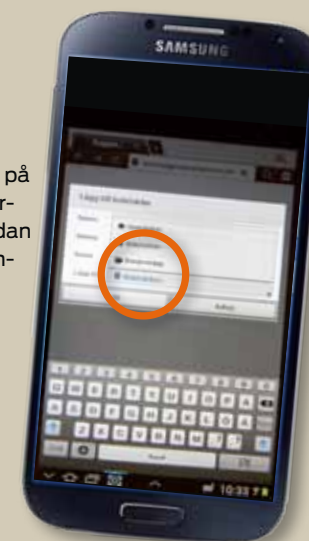
■ Så många miljarder kronor förvaltar Afa försäkring. Denna kapitalbuffert ska betala framtida skadeersättningar. En del

Källor: Afa försäkrings hemsida, Afa försäkrings årsredovisningar, Finansinspektionen.

Så blir det LÄTTARE ATT LÄSA BYGGNADSARBETAREN I MOBILEN 3 enkla steg – så lägger du till oss på din hemskärm

1 Surfa in på www.byggnadsarbetaren.se på din Samsung Galaxy. Tryck på stjärnsymbolen i adressfältet.

2 Klicka på "Bokmärken", sedan på "Hemskärm".

3 Byggnadsarbetaren dyker nu upp som en symbol på din hemskärm. Klicka på den nästa gång du vill läsa Byggnadsarbetaren på webben.

www.byggnadsarbetaren.se

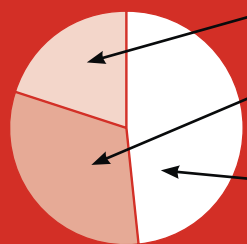
■ Har du en iPhone? Titta i förra numret på sidan 5.

Vem granskar Afa?

- Finansinspektionen. Kontrollerar hanteringen av kapitalet. Bolaget måste ha ordning på sina rutiner, de måste av-sätta kapital i relation till risker och fullfölja sina åtaganden.
- LO ska föra försäkringstagarnas talan som grupp, och verka för att villkoren tillämpas på ett rättssäkert sätt. LO förhandlar med Svenskt Näringsliv om förbättringar i villkoren. Båda parter sitter i bolagsstyrelsen.

Klagomål till Finansinspektionen

■ Mellan 2007–2013 kom 43 klagomålsärenden in till Finansinspektionen.

- 12 ärenden framfördes kritik mot nivån på inkomstförlusten.
- 19 ärenden framfördes kritik mot skaderegleringen.
- 29 ärenden framfördes kritik mot handläggningstiden.